

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2118 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 28-fevraldagi
333/5-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
Tojirova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qliyev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti.....	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati.....	411
Hamroyeva Umda	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdualilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжоновна	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva MaxliyoXon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloyevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovхunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ TECHNIK": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxiroyva	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Sherali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	

Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	
Davlat vositalari yordamida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari	836
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Важность качества управления на предприятиях общественного питания.....	842
Абдуллаева Зульфия Иззатовна, Махмудов Суннатжон Абдужаббор Угли	
O'zbekistonda "yashil" moliyalashtirishni rivojlantirish yo'nalishlari	848
Shaislamova Nargiza Qabilovna	
Mahalliy budjetning qo'shimcha daromadlarini shakllantirish yo'nalishlari.....	856
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Davlat moliyaviy nazoratida axborot texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish masalalari	860
Ro'zimatova Nigora Abdullaevna	
Принципы «справедливой стоимости» в мсфо: достоинства и проблемы применения в банках узбекистана	869
Айтмуродова Рушана Бахтиеровна	
Yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirishning nazariy jihatlari	876
Allaberganova Asalxon Kadirovna	
Davlat moliyaviy nazoratini tashkil etish hamda amalga oshirish tartibini takomillashtirish	880
Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Yirik soliq to'lovchilar va ularning investitsiyaviy faolligini investitsiyaviy chegirmalar orqali rag'batlantirish	883
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot tayyorlashda foydalaniladigan tuzatuvchi buxgalteriya yozuvlar.....	888
Sheraliyev Xayrulla Karimovich	
Qurilish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni mamlakatimizda foydalanish yo'llari	894
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Davlat xaridini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy amaliyati va uni iqtisodiyotga ta'siri.....	900
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Влияние технологических инноваций на международные финансовые рынки, а также на финансовый рынок нашего государства.....	904
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
Strategic development of global companies in modern conditions.....	909
Nasimov Bakhtiyor Vasiyevich	
Hududlarda sog'liqni saqlash tizimi asosiy ko'rsatkichlarini noaniq modellashtirish yordamida kompleks baholash.....	914
Ismoilova Dilfuza Ibodullayevna	
Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalashuv jarayonlarini takomillashtirish.....	923
Kulboyeva Nargiz Majitovna	
Сущность и причины возникновения проблемных кредитов	929
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
The use of digitalization and technologies in updating credit policy.....	934
Otabek Ma'mirjon ogli Azimov	
Финансовое моделирование сценариев развития предприятия с использованием методов многокритериального принятия решений (МКПР).....	938
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich, Yuldosheva Gulnoza Abdinabievna	
Yuqori samarali energiya tejash texnologiyalari va katalizga asoslangan konversiya jarayonlari.....	945
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
Kambag'allikni kamaytirish maqsadida aholining ijtimoiy himoyalash mexanizmini takomillashtirish	951
Kasimova Gulyar Axmatovna	

Tijorat banklarida foiz riski muammosi	957
Turdiyev Abdulhakim Kulbazarovich	
Milliy mahsulotlarni tashqi bozorlarga olib chiqishdagi to'siqlarni bartaraf qilish choralari.....	964
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish usullari.....	970
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
O'zbekistonda mehmonxonalarda ovqatlantirish xizmatlarini takomillashtirish konsepsiyasi: strategik yondashuv.....	974
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
O'zbekiston sanoatida "yashil texnologiyalar"dan foydalanish va barqaror rivojlanish.....	979
Ubaydullaeva Gulchehra Erkabaevna	
Sanoat korxonalarida resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlarini joriy etishning orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash yo'llari	985
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
Yashil texnologiyalar asosida sanoatni modernizatsiya qilish	990
Muftaydinov Mansur Kiyomidinovich	
Ta'lim va ilm-fan rivoji – taraqqiyot garovi	995
Jamalova Gulnora Gulomovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida turizm sektorida barqaror bandlikni ta'minlash masalalari	1000
To'rabekov Sohijon Sherboy o'g'li	
Yashil energitikasi integratsiya qilish va energiya samaradorligini oshirishning zamonaviy usuli (aqlli tarmoqlar-smart grids)	1007
Karimova Salima Elamonovna	
Yashil iqtisodiyotda tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish samaradorligi (TEM ko'rsatkichlar izohi)	1018
Sharifova Nargiza Djurayevna	
Экономическое образование молодёжи основа будущего страны.....	1023
Айматова Фарид, Айтиниязова Наргиза	
Biznes turizmining bugungi kundagi rivojlanish tendensiyasi.....	1028
Yangiyeva Sabrina Ixtiyorovna, Daniyarova Feruza Bahriddinovna	
Особенности кредитования сельскохозяйственных организаций и этапы его развития.....	1032
Ж.Я.Нуриллаев	
Xorijiy tajriba asosida O'zbekiston yashil iqtisodiyotini takomillashtirish yo'llari.....	1039
Xikmatova Husnora Fatxulla qizi	
Yashil iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning roli	1045
Umarov Muzaffar Yusupbayevich, Otamurodov Rasulbek Batirovich, Xaitbayev Jasurbek Otaxanovich, Atadjanov Kadambay Sapayevich	
Mintaqada raqamli transformatsiya rivojlanishida moliyaviy texnologiyalarning ahamiyati.....	1052
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Tijorat banklaridan olingan kreditni qaytarishda foiz stavkalari ta'sirining tahlili.....	1058
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov.A.V	
Tabiiy va sun'iy tolalarning ekologik ta'siri va yashil ishlab chiqarish texnologiyalariga o'tish bosqichlari.....	1066
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B taqsimotida chakana savdo tarmoqlari bilan marketing asosidagi strategik hamkorlik	1071
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Мировой финансовый кризис и его влияния на состояние экономики Узбекистана	1076
Раупова Мхлисахон Ибрахимжон кизи	
Uzoq muddatli aktivlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....	1087
Hakimov Faxritdin Abdusattorovich	
O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	1093
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	
Yo'l qurilish tashkilotlarida yo'l qurilish ko'lamini oshirib, samarali resurslar taqsimotini ishlab chiqish	1099
Raximov Dilshodjon Turdiali o'g'li	

Ilg'or xorij tajribalaridan O'zbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlari	1104
Karimova Komila Daniyarovna	
Ichki audit samaradorligini tahlil qilish metodologiyasi	1111
I.G'.Isroilov	
Выведение практического сотрудничества на качественно новый уровень государств центрально-азиатского региона в укреплении концепции «зеленой экономики» в эпоху глобализации.....	1117
Парпиева Наргиза Тахировна	
Kimyo sanoati korxonalarida lean production konsepsiyasidan foydalanish istiqbollari	1122
Gulbayeva Feruza Islomovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida auditorlik xizmatlarining ahamiyati.....	1127
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklari resurs bazasini mustahkamlash yo'llari	1131
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Теоретические основы формирования понятия «финансовая стабильность» Часть II	1143
Алиева Сусанна Сейрановна	
O'zbekiston moliya tizimini raqamlashtirishning rivojlanish tendensiyalari.....	1148
Tashmatova Rano Gaibovna, Qodirov Nurhayot Normuhammad o'g'li	
Theoretical basis of the use of modern information technologies in accounting	1154
Annayev Abdurasul Abdurashidovich, Tojiboyev Jasurbek Shavkat o'g'li, Rustamov Suxrob Asror o'g'li	
Moliyaviy bozorlar chayqalmoqda: investorlar uchun yangi signalmi?	1158
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Yashil moliyalashtirish va esg samaradorligining iqtisodiyot barqarorligidagi o'rni.....	1166
Yusupov Sherzodbek Baxtiyor o'g'li, Atadjanov Kadambay Sapayevich, Madraimov Xabibulla Madaminovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha tizimlarni takomillashtirish yo'llari	1170
Bekmurodova Mahbuba Mahmudovna	
Maqola: Globalizatsiyada inson resurslarini boshqarishda raqamli transformatsiyaning rejasini tuzish	1177
Salimjonova Gulhayo Asliddin qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Nabiyev Sherzodbek Nurmuhammad o'g'li	
Turizm sanoatida Internet-marketing vositalari va ulardan samarali foydalanish	1182
Babaev Jo'rabek	
Ishlab chiqarishni boshqarishda mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilishning ahamiyati	1190
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna	
O'zbekistonda ichki turizm faoliyatini rivojlantirishda transport infratuzilmasini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlarini	1194
Turopov Maqsudjon	
Kichik biznes faoliyatini rivojlantirishda soliq siyosatini takomillashtirishning ahamiyati	1199
Abdurahmonov Abdumalik Abdug'ani o'g'li	
Madaniy-tomosha xizmatlarining tahlili va uni rivojlantirish yo'llari	1204
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Цифровизация экономики и генезис стран мирового хозяйства	1211
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
“Oila va xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi” faoliyati	1216
Xushmurodov Baxtiyor Turg'un o'g'li	
Soliq stavkalarini tabaqalashtirish asosida soliq to'lovchilar iqtisodiy faoliyatini tartibga solish mexanizmlari.....	1220
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish va barqaror rivojlanishga ta'sir etuvchi omillar	1223
Xamdamov Shoh-Jahon Rahmat o'g'li	
Mintaqaning eksport salohiyati tahlili asosida istiqbolli y'nalishlarni aniqlash (Xorazm viloyati misolida).....	1229
Ibadullayev Ergash Bakturdiyevich	
Uy-joy kommunal xo'jaligini mintaqada innovatsion rivojlantirishni boshqaruvi.....	1235
Adilova Yulduz Shavkatovna	

Bank tizimi likvidligini ta'minlash vositalari va usullarini takomillashtirish	1239
Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li	
Milliy brendlarni shakllantirish orqali tashqi bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirish	1245
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi	
Charm mahsulotlaridan tayyorlangan bolalar transformatsion sumka ishlab chiqarish iqtisodiy samaradorligi	1250
Ismailov Nurulla Tuychibayevich	
O'zbekistonda qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyati: iqtisodiy tahlil va islohotlar zarurati	1256
Raximov Ilyos Ikramovich	
Yoqilg'i-energetika kompleksida innovatsion salohiyatni oshirish strategiyasi.....	1262
Nabiyeva Saidaxon Abduvaxabovna	
Banklarda moliyaviy xavfsizlik kategoriyasining evolyusiyasi.....	1268
Qobilov Muhammad Ayubxon Yusufjon o'g'li	
Развитие системы бухгалтерского учёта и отчётности на современном этапе	1273
Мамажонов Акрамжон Тургунович, Юсупова Малика Ботиралиевна	
Практика банковского кредитования предпринимательских субъектов сферы услуг в германии	1279
Мукарова Сарвиноз Маликовна, Каримова Азиза Махомадризовна	
Статистический анализ теневой экономики в узбекистане	1283
Кошанов Абдимурат Азат ули, Абдиразакова Асемай Жандулла кизи	
The importance of using digital technologies in business	1288
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruv tizimining samaradorligini oshirish	1297
Dexkonova Sayidaxon Nurmuxammatovna	
Ijtimoiy-iqtisodiyot va markaziy osiyo mamlakatlari ijtimoiy sohada	1302
Usmanxo'jayeva Surayyo Muxtarovna	
Aksiyalarni ommaviy joylashtirish amaliyotini tashkil etish va o'tkazish bosqichlari	1307
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
Approaches to effective management of tax liabilities through tax auditing	1311
Abdullayev Abror Bozarboevich	
Tijorat banklarida aktivlarni sekyuritizatsiyalash tizimini takomillashtirish.....	1316
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich	
Tashqi va ichki omillar ta'sirini hisobga olgan holda korxona moliyaviy holati barqarorligining tahlili	1325
Eshkuvatov Azizjon Baxtiyorovich	
Tijorat banklari tomonidan ajratilayotgan kreditlarning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	1330
Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich	
Sun'iy intellekt asosida bank tizimini modernizasiya qilish va samaradorligini oshirish	1333
Boykulov Baxriddin Karshievich	
Aksiyadorlik jamiyatlarini moliyalashtirish manbalaridan samarali foydalanish.....	1338
Arifjanova Yayraxon Usmonxo'jayevna	
Ipoteka obligatsiyalarining mamlakat iqtisodiyotining o'sishidagi ahamiyati hamda mazkur obligatsiyalar bilan bog'liq risklar	1343
Ibrohimov Yorqinjon To'liqin o'g'li	
Анализ спроса и потребительского поведения на продукцию, выращенную гидропонным методом	1349
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Global moliyaviy inqirozlar sharoitida aholi daromadlarining barqarorligini ta'minlash strategiyalari	1355
Qurbanov Ulug'bek Erkinovich, Nutfullayev Shohrux Mexli o'g'li	
"O'zbekistonning "yashil iqtisodiyot"ga o'tish strategiyasi: mavjud muammo va istiqbolli imkoniyatlar"	1359
Ismailov Dilshod Anvarjonovich, Akramova Aziza Abduvohidovna	
Aksiyadorlik jamiyatlarida davlat xaridlarini tashkil etish amaliyotini takomillashtirish.....	1366
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	

O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalari	1372
Abduraxmonova Ziyoda Abdullayevna	
Netto ish haqini hisoblashning innovatsion usullari.....	1378
Mirmahmudov Murod Irismatovich	
Xizmat ko'rsatish sohasida tadbirkorlik: iqtisodiy va ijtimoiy istiqbollar	1383
Xaydarova Shoxista Davranovna	
Texnologiya fanida sun'iy intellekt va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish	1388
Ashurov Nazar Raxmatullaevich	
Korporativ xaridlarni amalga oshirishdagi byurokratik to'siqlar va ularni bartaraf etish usullari	1391
Qurbanov Shohboz Lutfillayevich	
Yashil yondashuvlar asosida barqaror iqtisodiyotni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	1396
Ubaydullaev No'monjon Isroilovich	
Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini SWOT va pestel tahlil qilish orqali iqtisodiy bashoratlash.....	1401
Karimova Maftuna Nurdinovna	
O'tkir revmatik isitmasi bor bolalarda kardiometriya ko'rsatkichlarining statistik tahlili	1407
Muxamadiyeva Lola Atamuradovna	
Ways to develop digital economy and electronic government in UZBEKISTAN	1418
Nuriddinova Dilshodakhon Abdulla kizi	
O'zbekistonda hayot sug'urtasining joriy etilishi va unga ta'sir etuvchi demografik omillar ta'siri.....	1422
Mirzamahmudova Madina Odiljon qizi	
Global iqlim o'zgarishining turizm sektoriga ta'siri: muvofiqlashtirish va barqarorlikka erishish strategiyalari	1428
Karimova Shaxnoza Uktamovna	
Prospects for the development of islamic microfinance services in uzbekistan.....	1433
Sadullaeva Gulnoza Usmanovna	
Global iqlim o'zgarishi riski uning mamlakat iqtisodiyoti moliyaviy sektoriga ta'siri	1439
Baratov Sa'dulla Norjigit o'g'li, Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Перспективы унификации налогов на землю и имущество	1444
Акбарова Нилуфар Нейматжановна	
Banklarda xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS) asosida hisobot tuzish tartibi	1449
Arziboyeva Ravzaxon Sattarovna	
Kichik biznes subyektlari iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash mexanizmini takomillashtirish	1454
Akbarov Abdulhamid Akmal o'g'li	
O'zbekiston Respublikasi hududlarida demografik jarayonlarning dinamikasi tahlili	1458
Xamitova Mavluda Sindarovna	
Ta'minot zanjirlarini boshqarishda big datadan foydalanishni afzalliklari	1463
Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich, Quryazov Quryozbek Ergash o'g'li	
Yashil texnologiyalardan keng foydalanish – yashil investitsiyalarning poydevori.....	1467
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Raqamli transformatsiya sharoitida tijorat banklarining strategik boshqaruv tizimini takomillashtirish yo'llari.....	1470
Umurov Jasurbek Jamil o'g'li	
Digital neighbourhood contexts in youth employment and competency frameworks	1474
Gulsara Ostonaikulova	
Роль организации антимонопольной политики в национальной экономике в обеспечении экономической безопасности и конкурентоспособности.....	1482
Глазова Марина Викторовна	
Rivojlangan sug'urta bozorlarida investisiya faoliyati tahlili.....	1487
Suyunov Isomiddin Tilovkobilovich	
O'zbekiston respublikasida qurilish kompleksining hozirgi holati va asosiy rivojlanish tendentsiyalari.....	1491
Muxibova Guli Yarkinovna	
Aholining turmush farovonligini oshirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning roli	1496
Ostanova Nargiza Baratovna	

Tadbirkorlik faoliyatini boshqarishda rahbarlik uslubi: demokratik rahbarlar	1508
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
Korxonlarni rivojlantirishda yashil iqtisodiyot mexanizmlarini joriy etish	1513
Yusupov Bekzod Ulugbekovich	
O'zbekistonda sog'lomlashtirish turizmi infratuzilmasini rivojlantirishni ko'p omilli ekonometrik modellashtirish asosida prognozlash	1517
Norchayev Asatullo Norbo'tayevich	
"Ijtimoiy himoya" kategoriyasiga qaratilgan nazariy qarashlar evolyusiyasi	1526
Bobonov N.H	
Majburiyatlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirishning nazariy asoslari.....	1532
Ikromova Odinaxon	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish sifatini oshirishda raqamli xizmatlarning obyektiv zarurati	1537
Norov Murodjon Mahmudovich	
Oliy ta'lim xizmatlari mohiyati va rivojlanish nazariyasi.....	1541
Iskandarov Shahboz Shavkat o'g'li	
Davlat-xususiy sheriklikka oid ilmiy yondashuv va qarashlarning rivojlanish tendensiyalari	1545
O'ktamova Nargiza Narzulla qizi	
Theoretical foundations of time series analysis in green economy	1552
Muradov Rustamjon Sobitkhonovich	
Korxona faoliyati samaradorligini baholashning kompleks yondashuvi: nazariya va amaliyot.....	1563
Xalilov Bekzod Axmatovich	
Aholi real daromadlarini shakllantirishda inson kapitalini rivojlantirishning roli.....	1568
Iskandarova Dilafuz Ikrom qizi	
Yashil iqtisodiyotda transportning tutgan o'рни.....	1573
Yuldasheva Saodat Arslanovna, Otanazarova Charos Baxtiyor qizi	
Xalqaro standartlar asosida hisob siyosati metodologiyasini takomillashtirish.....	1577
Qurbanboev Jurabek Eruvboevich	
Sanoat tarmoqlarini barqaror rivojlantirishda "yashil" iqtisodiyotdan samarali foydalanish istiqbollari.....	1585
Yuldasheva Saida Nematovna	
Mintaqaviy mehnat bozorini tartibga solishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	1593
Azadova Gulnoza Sardorbekovna	
O'zbekistonda yashil sug'urta mahsulotlarini rivojlantirishda xorij tajribalari	1600
Yusufov Asfandiyor Eldor o'g'li	
Понятие и типы финансовых шоков: макроэкономический контекст и микроуровневые последствия	1606
Захарова Ирина Борисовна	
Современное состояние оздоровительного туризма в Узбекистане	1611
Сирлибеков Хабибулло Шакарбоевич	
Impact of industrial development on macroeconomic indicators.....	1621
Olchinboyev Otabek Abdusamad ugli	
Анализ предпочтений на рынке электронной торговли в Узбекистане	1625
Уразов Комил Бахрамович, Хушмуродова Мадина	
Методы оценки деятельности акционерных обществ с учетом инвестиционных рисков.....	1639
Айтмуратова Улбике Жалгасовна	
Xalqaro moliyaviy markazlar va ularning jahon iqtisodiyotidagi roli.....	1645
Sharipova Shaxinabonu Orif qizi	
Development of modern tourism industry in Uzbekistan through smart technologies and digital transformation.....	1649
Master's student at Silk Road University	
Iqtisodiyotda qiymat nazariyasi asosida qishloq xo'jaligida qo'shilgan qiymatni shakllanishi.....	1656
Azizov Shohsuvor Yuldashevich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar, ularda hisobdorlik va boshqaruvda axborotlarning tahliliyligini oshirish masalalari	1659
Yusupov Azizbek Baxtiyor o'g'li	

“Yashil” iqtisodiyotga o‘tishda xalqaro hamkorlik: O‘zbekistonning tashqi iqtisodiy faoliyatidagi yangi tendensiyalar	1665
Xashimov Pazliddin Zukurovich, Sobirxo‘jaev Xadyatillo Billoxon o‘g‘li	
Uy-joy fondini boshqarishning mazmun-mohiyati va o‘ziga xos xususiyatlari	1671
Inoyatova Durdona Shoxaydarovna	
O‘zbekiston va markaziy osiyo davlatlari budget siyosatining qiyosiy tahlili.....	1677
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	
Kambag‘allikni qisqartirish – mamlakatda barqaror ijtimoiy-iqtisodiy o‘shishni ta‘minlash omili sifatida	1683
Tashbaeva Saodatxon Alisherovna	
Финансовые технологии: сущность и задачи	1687
Амонова Хафиза	
O‘zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish holati va investitsiya jarayonlarining o‘ziga xos xususiyatlari.....	1690
O‘rinov Akmaljon Axmadjonovich	
Budget tashkilotlarida ichki audit tizimini shakllantirish: xorijiy tajriba.....	1695
Po‘latov Tirkash Sotiboldiyevich	
“Ichki iste‘mol uchun qayta ishlash” bojxona protseduralarini O‘zbekiston sharoitida qo‘llashning ahamiyati.....	1699
Buranov Husniddin Husenovich, Allabergenov Ozodjon Maksudbayevich	
To‘qimachilik sanoatini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish.....	1703
Muxiddinova Kamola Sagdullayevna	
O‘zbekiston respublikasida qishloq xo‘jaligi tarmog‘ining rivojlanishini iqtisodiy tahlili	1708
Aysachev Abdulfotix Abdulfazovich	
Kichik biznes korxonalari uchun eksport salohiyatini oshirish yo‘llari va strategiyalar	1714
Mo‘minova Kanizaxon	
Buxoro viloyatida agroklastar tizimi rivojlantirish yo‘nalishlari va iqtisodiy samaradorligi	1718
Ro‘ziyev Sobirjon Samatovich, Boltayeva Shaxnoz Bebudovna	
Temir yo‘l tizimini modernizatsiya qilishda imitatsion model asosida tahliliy yondashuv.....	1724
Mamasidikov Muxsinjon Musajonovich	
Климатическая политика и «зеленая» трансформация: Торговля углеродными единицами (Углеродная торговля)	1730
Исламов Шохзод Шухрат ўғли	
O‘zbekistonda kichik va o‘rta biznes sohasining rivojlanish tendensiyalarini ekonometrik modellarini tuzish asosida baholash.....	1738
Arzikulov Otabek Ali o‘g‘li, Xudoyorova Ruhshona Toshpo‘lot qizi	
Ikkilamchi bozorda noturar joy ko‘chmas mulk qiymatini baholashning huquqiy mexanizmini takomillashtirish	1743
Fayziyeva Gulnoza Abdurahmonovna	
O‘zbekiston da yashil iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishning strategik yo‘nalishlari	1749
Otaxonova Dinora Musaboy qizi	
Tibbiy xizmatlarning rivojlanish evolutsiyasi va samaradorlik hamda xarajatlari tushunchalarining mohiyati.....	1754
Axmedov Zafarjon A‘zamovich, Karabayev Sanjar Abdusamatovich, Uraqov Shokir Ulashovich	
Kichik biznes korxonalarda sanoat ishlab chiqarish samaradorligiga ta‘sir etuvchi omillar	1762
Axmedova Nilufar Shuxratovna, Amirov Zubaydulla Toir o‘g‘li	
Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida yoshlarning ish bilan bandlik darajasini oshirish yo‘llari	1768
Sharipov Sherzod Shavkatovich	
Paxta-to‘qimachilik klasterlarida buxgalteriya hisobotlarini yuritishning muhim jihatlari	1772
Madartov Bahrom Quvondiqovich	
Aksiyadorlik jamiyatlarida o‘z kapitali hisobini xalqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida yuritishni takomillashtirish.....	1776
Axmedov Latayibxon Mamitxonovich	
Reklama xizmatlari bozorida raqobatbardoshlikni oshirish yo‘llari.....	1780
Xamrakulov Azamat Baxritdinovich	

Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirish tendensiyalari.....	1785
Seytimbetov Kabul Serimbetovich	
O'zbekiston va islom taraqqiyot banki: hamkorlik va rivojlanish istiqbollari.....	1789
Dilovarxo'jayeva Dilnozaxon Shavkatxo'ja qizi	
Xodimlarni rag'batlantirish tizimida mehnatga haq to'lash	1793
Xamdamov Nuriddin Abdimalikovich	
Mahalliy budget daromadlarini shakllantirishda soliqlarning tutgan o'rni	1797
Kimsanboyeva Maftuna Baxodirovna	
Dunyo mamlakatlarida xorijiy talabalar oqimi tahlili va ta'lim eksportining demografik salohiyati	1802
Abdullayev Javoxir Jaxongirovich	
Davlat qarzini boshqarish amaliyotini takomillashtirish	1809
Djurayev Paxlavonjon Usarovich	
Mintaqada chakana savdoni rivojlantirish istiqbollari.....	1815
Ismoilov Shohjahon O'tkir o'g'li, Abdullayev Ilyos Sultanovich	
Yuk tashish sohasini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish	1819
Omarov Mamanbiy Allabergenovich	
Mathematical statistics in biology and medicine	1826
Vokhidov Alikul, Orazbaeva Ayjamal, Tog'amurotova Jasmina, Turotova Dildora	
"Yashil" energetika salohiyatini ro'yobga chiqarishda xatarlar va muammolar:	
O'zbekiston sharoitida tahlil va yechimlar	1833
Nasretdinov Nodir Tulqinovich	
Aglomeratsiyalar ekologik barqarorligi: koreya respublikasi tajribasi va o'zbekistonda uni qo'llash imkoniyatlari.....	1837
Shohruh Shuhrat o'g'li Mardonov	
Sanoat sohasida energiya samaradorligini oshirishning iqtisodiy va ekologik afzalliklari.....	1843
Iminov Farxodjon Tohirjonovich	
Современные принципы и дальнейшее совершенствование налогового администрирования в узбекистане.....	1848
Буранова Лола Вахобовна, Рахимова Шахло Ражапбоевна	
Роль малого и частного бизнеса в инновационном развитии экономики узбекистана: сравнительно-аналитический подход	1858
Мадраимова Согдиана Равильевна	
Sayyohlarning shikoyatlarini ko'rib chiqish va ularning huquqiy huquqlarini tiklash mexanizmlari	1864
Sayfiddinov Sharofiddinxo'ja Najmiddin o'g'li	
Sanoat korxonalarida inqozga qarshi boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	1869
Muxammadov Umarjon Muxammad o'g'li	
Xalqaro kompaniyalarda Big Data va biznes jarayonlarini innovatsion boshqarish	1885
To'g'onov Ibrohimxo'ja, Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
Transport vositalari egalari fuqarolik javobgarligi sug'urtasini rivojlantirishning zamonaviy yo'nalishlari.....	1889
Darxanova Umida	
Tijorat banklarida moliyaviy injiniring konsepsiyasini mustahkamlashni takomillashtirish	1895
Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich	
O'zbekistonda aholi farovonligini ta'minlash yo'llari	1902
Ibragimov Elmurod Gulboynor o'g'li	
"Uzsuvta'minot" aj tizim tashkilotlarida biznes jarayonlari bo'yicha boshqaruv hisobini tashkil etish uchun hisob tizimining xususiyatlari.....	1906
Saidakbarov Xusniddin Abdusalomovich	
Ways to develop and stimulate innovative activity of the enterprise	1909
U. Yusupov, Ye Junjiye	
Трансформация мировой торговли: путь от протекционизма к свободному рынку на примере узбекистана.....	1914
Олимова Насиба Акмаловна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	

Xalqaro tajribada mulkni qayta baholash metodlari: O'zbekiston uchun moslashtirish imkoniyatlari.....	1920
Xadjayev Kamoliddin Fazliddinovich	
O'zbekistonda professional futbol klublarini moliyalashtirish mexanizmini takomillashtirish	1924
Mirzayev Ulug'bek Abdusattarovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining xizmat turlarining huquqiy asoslari.....	1931
Umurzoqova Adiba Ochilovna	
Qurilish materiallari sanoatida ishlab chiqarishni tashkil etish va innovatsion rivojlanish tendensiyalari.....	1937
Haqberdiyev Ulug'bek Nasrullo o'g'li	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarida biznes ekotizimini takomillashtirishning nazariy asoslari.....	1944
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
The impact of intensive urbanization in tashkent on economic stability, environmental conditions, and demographic processes.....	1949
Khandamirdzhanova B.M., Shoislomova Komila Batyrovna	
Barqaror rivojlanish va moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari	1956
Maksudova Shaxzoda	
Ish bilan bandlik darajasiga makroiqtisodiy omillar: aholi jon boshiga yaim, inflatsiya, oliy ta'lim bilan qoplanish darajasining ta'sirini baholash	1961
Usmonov Ibrat Bobomurod o'g'li	
Mintaqaviy iqtisodiyotlarda kapital qo'yimalarning determinantlari: qoraqalpog'istonda aholi va byudjet daromadlarini ekonometrik o'rganish.....	1966
Sarsenbayev Baxitjan Abdulgaziyevich, Kengesbayeva Suliuxan Maxsetbay qizi, Kengesov Diyorbek Umidovich	
Klasterlash asosida xizmat ko'rsatishni rivojlantirishning muhim xususiyatlari	1970
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Rabbimov Abror Mehriddin o'g'li	
Bugungi kunda inson kapitalidan to'g'ri foydalanish	1975
Dushaboyev Lazizjon Baxrom o'g'li	
Urban aglomeratsiyalar sharoitida yer osti inshootlariga ta'sir etuvchi geologik xavflarni kompleks baholash.....	1983
Irgashev Shavkatbek Turdiyevich	
Hududlar kesimida ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik indikatorlarini ishlab chiqish va baholash usullari.....	1987
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
Роль кооперации и агрокластеров в повышении эффективности мясомолочного производства	1991
Абдуллаев Жасурбек Абдижабборович	
Markaziy osiyo davlatlarida qishloq xo'jaligi sektorining rivojlanishi va uning iqtisodiy ahamiyati	1996
Voxidova Mehri Xasanovna, Xolxo'jayev Eldorxo'ja G'olibjon o'g'li	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida elektron hujjat aylanishining samaradorligini rivojlantirish	2002
Baxtiyorova Dildora	
Moliyaviy institutlarning yashil kredit siyosati	2008
Sotivoldiyev Asadulloh Axadjon o'g'li	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini innovatsion boshqarish usullari	2012
Ismatov Olimjon Aminjonovich	
Xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishning muommolarini mahallabay ishlash tizimini takomillashtirish	2016
Abdualimov Xabibullo Ne'matullayevich	
Axborot ochiqqligining korporativ boshqaruvdagi roli va investorlarni jalb qilishdagi ta'siri	2023
Shukurova Lilolaxon Darvinxo'ja qizi, Shukurov Jakhongir Sa'dulla o'g'li	
Экономические основы развития и повышения эффективности торговых услуг в узбекистане	2027
Мусурмонова Мухлиса Самандар кизи	
Ijtimoiy sohani rivojlantirishda davlat budjet xarajatlaridan samarali foydalanish yo'llari	2032
Ajibayeva Raiiya Maxsutovna	

Avtomobil chegara bojxona postlarida bojxona ma'murchiligini yanada takomillashtirish yo'llari.....	2036
Raxmonova Nargiza Rashidovna	
К вопросу о подготовке кадров для индустрии туризма и гостеприимства Республики Узбекистан.....	2042
Хисамутдинова Альбина Фанисовна	
Tijorat banklarida daromad va xarajatlarning tahlili va auditini takomillashtirish	2047
Mirzayev Faxriddin Sobirjonovich	
Yaponiya davlat xizmati tizimi: tuzilishi, ishga qabul qilish va kadrlar boshqaruvining mexanizmlari.....	2051
Abdulkarimov O'tkir Xamzaevich	
Infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish uchun investitsiyalar kiritish.....	2055
Musoyev Behruz Shaxobjon o'g'li	
Iqtisodiyotga xorijiy investitsiyalarni jalb etishning moliyaviy mexanizmlari.....	2060
Skuybida Yevgeniy Vladimirovich	
Mintaqaning investitsion imkoniyatlarini oshirishda xorij tajribasi.....	2065
Masharipov Sardorbek Farxadovich	
Qo'shilgan qiymat solig'i (QQS) islohotlari va amaliyotdagi muammolar.....	2070
Aipova Iroda Ikramovna	
Yashil moliyalashtirish va uning yashil iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishdagi roli	2076
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Prudensial nazorat mohiyati, zarurligi va uni amaliy ahamiyati	2081
Abdunazarova Dilshoda Akromovna	
Banklararo to'lov tizimi mexanizmini rivojlantirish istiqbollari.....	2085
Abduraximova Feruza Alisherovna	
Banklarda aholi depozitlarini xavfsizligini ta'minlash mexanizmlarini takomillashtirish	2092
Azizova Gulrux Xolmamat qizi	
Electricity demand forecasting in case of Uzbekistan	2098
Otabaev Yodgorbek Marim o'g'li	
Kredit-modul muhitida talabalar mustaqil ishlarining tashkiliy tuzilmasi.....	2105
Iskandar Allazov	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy samaradorlikni aniqlovchi ko'rsatkichlar tahlili hamda samaradorlikni ekonometrik modellashtirishning obyektiv zarurligi	2110
Ruzmetov Davron Ibrogimovich, Saburov Javohir Kaxramon o'g'li	

SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI ANIQLOVCHI KO'RSATKICHLAR TAHLILI HAMDA SAMARADORLIKNI EKONOMETRIK MODELASHTIRISHNING OBYEKTIV ZARURLIGI

Ruzmetov Davron Ibrogimovich

Urganch RANCH Texnologiya universiteti

xalqaro hamkorlik bo'yicha prorektori

d.ruzmetov@utu-ranch.uz

<https://orcid.org/0009-0002-2301-8636>

Saburov Javohir Kaxramon o'g'li

Urganch RANCH Texnologiya

Universiteti magistranti

soburov2912@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0004-8949-2685>

Annotatsiya: Ushbu maqolada sanoat korxonalarining iqtisodiy samaradorligini baholashda qo'llaniladigan asosiy ko'rsatkichlar tizimi hamda ularni chuqur tahlil qilishning dolzarbligi yoritilgan. Iqtisodiy samaradorlikni aniq va ishonchli baholashda ko'rsatkichlar tizimidan foydalanishning nazariy asoslari, ularning o'zaro bog'liqligi hamda tahlil natijalarining boshqaruv qarorlariga ta'siri keng muhokama qilingan. Shuningdek, samaradorlikni baholashda ekonometrik modellash tirish yondashuvining obyektiv zarurligi asoslab berilgan. Mazkur modellar yordamida ishlab chiqarish resurslaridan foydalanish samaradorligi, rentabellik, foyda darajasi kabi muhim omillar prognoz qilinishi mumkinligi hamda bu orqali korxona faoliyatini strategik boshqarishni takomillashtirishga erishish imkoniyati ko'rsatib o'tilgan. Maqolada xorijiy va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan ilgari surilgan ilmiy qarashlar, shuningdek sanoat tarmog'ida qo'llanilgan amaliy misollar asosida olingan tahliliy natijalar asosli tarzda keltirilgan.

Kalit so'zlar: iqtisodiy samaradorlik, sanoat korxonalari, ko'rsatkichlar tahlili, ekonometrik modellash tirish, rentabellik, iqtisodiy tahlil, boshqaruv qarorlari.

Abstract: This article highlights the system of key indicators used in assessing the economic efficiency of industrial enterprises and the relevance of conducting a comprehensive analysis of these indicators. The theoretical foundations of using a system of indicators for accurate and reliable assessment of economic efficiency, their interrelationships, and the impact of analysis results on managerial decision-making are discussed. The article also substantiates the objective necessity of applying econometric modeling approaches in evaluating efficiency. It is demonstrated that such models can be used to forecast key factors such as production resource utilization efficiency, profitability, and profit levels, thereby improving the strategic management of enterprise activities. The article presents scientific views advanced by foreign and local researchers, as well as the results of analysis based on practical examples applied in the industrial sector.

Key words: Economic efficiency, industrial enterprises, indicator analysis, econometric modeling, profitability, economic analysis, management decisions.

Аннотация: В статье раскрыта система основных показателей, используемых для оценки экономической эффективности промышленных предприятий, а также актуальность их углубленного анализа. Рассматриваются теоретические основы применения системы показателей для точной и достоверной оценки эффективности, их взаимосвязь и влияние результатов анализа на управленческие решения. Обоснована объективная необходимость использования эконометрического моделирования в процессе оценки эффективности. Показано, что с помощью таких моделей можно прогнозировать важные факторы, такие как эффективность использования производственных ресурсов, рентабельность и уровень прибыли, что способствует совершенствованию стратегического управления деятельностью предприятий. В статье представлены научные взгляды зарубежных и отечественных исследователей, а также результаты анализа, основанные на практических примерах в промышленности.

Ключевые слова: Экономическая эффективность, промышленные предприятия, анализ показателей, эконометрическое моделирование, рентабельность, экономический анализ, управленческие решения.

KIRISH

Sanoat korxonalarining izchil rivojlanishi va bozor iqtisodiyoti sharoitida ularning raqobatbardoshligi ko'p jihatdan iqtisodiy samaradorlik darajasiga bog'liqdir. Har qanday ishlab chiqarish subyekti uchun strategik yo'nalishlarni belgilashda mavjud faoliyat natijalari hal qiluvchi omil sifatida namoyon bo'ladi. Iqtisodiy samaradorlik tushunchasi keng qamrovli va murakkab mazmunga ega bo'lib, u korxona faoliyatining real va potentsial natijalarini baholash imkonini beruvchi asosiy ko'rsatkich sifatida qaraladi [1]. Bunda e'tibor asosan faoliyatdan olinayotgan iqtisodiy natijalarning sifat va miqdoriga qaratiladi. Samaradorlikning mohiyati esa korxona tasarrufidagi resurslardan oqilona, samarali va maqsadli foydalanish darajasi bilan belgilanadi. Bu holat sof foyda miqdoriga bevosita ta'sir ko'rsatadigan asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ya'ni, foyda darajasini oshirish resurslar bilan muvozanatli va ratsional ishlash orqali ta'minlanadi.

Iqtisodiy samaradorlik, asosan, korxona tomonidan iste'mol qilingan moliyaviy, moddiy va mehnat resurslari hisobiga erishilgan yakuniy natijalar bilan bog'liq nisbiy ko'rsatkichlar orqali aniqlanadi. Bugungi global iqtisodiyotda, ayniqsa, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini sanoat usulida chuqur qayta ishlash yo'nalishi barqaror o'sishni qo'llab-quvvatlash bilan birga, ijtimoiy taraqqiyotga ham sezilarli hissa qo'shmoqda. Hozirgi kunda dunyo bo'yicha yillik 4 milliard tonnadan ortiq sifatli va xavfsiz oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarilayotgani ushbu sohada samaradorlikni oshirish, ekologik xavfsizlikka rioya qilish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish zaruratini kuchaytirmoqda.

Shu nuqtayi nazardan, agrar sektorning sanoat bilan uyg'unlashuvi, ishlab chiqarishdan tortib xizmat ko'rsatishgacha bo'lgan butun zanjirda mahsulot sifatini tizimli boshqarish, qo'shilgan qiymat yaratish bosqichlarining har birini takomillashtirishga xizmat qilmoqda. Bunday integratsion yondashuv ishlab chiqarish samaradorligini oshirish va jamiyatning umumiy iqtisodiy rivojlanishini tezlashtirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda [2].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Korxonada mavjud resurslardan foydalanib, belgilangan strategik va operatsion maqsadlarga qanday darajada erishilayotganini ifodalovchi asosiy mezonlardan biri bu – iqtisodiy samaradorlikdir. Ushbu tushuncha ishlab chiqarish hajmi, sof foyda miqdori, resurslardan foydalanish darajasi, mahsulot sifatining barqarorligi hamda mehnat unumdorligi kabi ko'rsatkichlar orqali aniqlanadi.

MDH davlatlari olimlari bu masalaga alohida ilmiy e'tibor qaratib kelmoqda. Jumladan, S.B. Avdasheva, N.K. Vodomerov, A.P. Tyapuxin, S.I. Ojegov, S.D. Ilenkova, S. Glazyev, A.G. Granberg, V.V. Ivanter, N.Ya. Petrakov kabi tadqiqotchilar o'z izlanishlarida sanoat korxonalarining samaradorligini oshirishning nazariy va amaliy jihatlarini yoritganlar [3].

Shu bilan birga, O'zbekistonda ham ushbu yo'nalishda qator ilmiy ishlanmalar amalga oshirilgan. Ayniqsa, oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish tarmog'ida resurslardan oqilona foydalanish, xarajatlarning iqtisodiy asoslanganligi va rentabellikni oshirish masalalari N.I. Saidaxmedova, R.H. Hakimov, M.A. Rahmatov, M.A. Karimov, B.T. Salimov, T.T. Jo'raev, A.S. Yusupov, R. Xalikova, B.F. Tolipova va M. Murodova kabi olimlarning ilmiy ishlari orqali chuqur o'rganilgan [4].

Ilmiy tadqiqotchi A.T. Trofimova sanoatdagi samaradorlikni baholashda yagona ko'rsatkich emas, balki o'zaro bog'liq ko'rsatkichlar tizimi asosida yondashish zarurligini ta'kidlaydi. U mehnat unumdorligi, kapital rentabelligi, material sarfi, ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish darajasi, ishlab chiqarish xarajatlari va ish haqi intensivligi kabi parametrlarni kompleks baholashni taklif etadi. Bunday metodologiya korxonaning strategik holatini aniqlashda keng imkoniyatlar yaratadi [5].

Shu bilan birga, iqtisodiy samaradorlikni yagona universal mezon orqali baholashning imkonsizligi xo'jalik yurituvchi subyektlarning umumiy faoliyatini ob'yektiv tahlil qilishni qiyinlashtiradi. Amaliyotda ko'proq foyda miqdori va foyda-xarajat nisbati kabi indikatorlardan foydalaniladi. Ushbu ko'rsatkichlar, asosan, alohida loyihalar yoki faoliyat yo'nalishlarining investitsiyaviy samaradorligini aniqlashga xizmat qiladi. Biroq ular korxonaning umumiy holatini to'liq yoritib bera olmaydi. Iqtisodiy samaradorlikni baholashda ko'p omilli yondashuv, kompleks indikatorlar tizimidan foydalanish hamda statistik va ekonometrik modellar orqali tahlil olib borish zamonaviy ilmiy-analitik yondashuv sifatida o'z ahamiyatini tobora oshirmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot uchun ma'lumotlar sanoat korxonalarining moliyaviy hisobotlari, statistik yig'ma ma'lumotlar hamda Davlat statistika qo'mitasi bazalaridan olindi. Olingan raqamli ko'rsatkichlar korrelyatsion-regression tahlil usuli asosida qayta ishlanib, sanoat samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar ARIMA va ko'p omilli ekonometrik modellar orqali baholandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sanoat korxonasining samarali ishlashi, eng avvalo, mavjud moddiy, moliyaviy va mehnat resurslari evaziga erishilayotgan natijalarning o'zaro muvozanatiga asoslanadi. Resurslardan tejamkor va oqilona foydalanish orqali ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish, natijada esa daromadlar hajmini oshirish imkoniyati yuzaga keladi. Bunda ishlab chiqarish jarayonining har bir bosqichi puxta rejalashtirilgan va aniq mexanizm asosida tashkil etilgan bo'lishi zarur. Har bir ishchi va xodim o'z zimmasidagi vazifani chuqur anglab, o'z faoliyatining yakuniy samaradorlikka qanday ta'sir ko'rsatishini tushunmog'i lozim. Ana shu yondashuv ijobiy natijalarga erishishni ta'minlaydi.

Korxonaning strategik rivojlanishi uning uzoq muddatli maqsadlarini belgilash, ularni amalga oshirish bosqichlari va muddatlarini aniq belgilashga chambarchas bog'liq. Iqtisodiy samaradorlik – bu iqtisodiy natijalar (foyda) bilan ularni yuzaga keltirgan xarajatlarning o'rtasidagi nisbatni ifodalovchi mezon bo'lib, u korxona faoliyatining samaradorligini baholashda muhim o'rin tutadi. U resurslardan (moliyaviy, mehnat va moddiy) qay darajada unumli foydalanilganini aniqlash orqali moliyaviy ko'rsatkichlarning oshishiga xizmat qiladi.

Ishlab chiqarish samaradorligi deganda korxona tomonidan erishilgan iqtisodiy natijalarni ularga sarflangan resurslar bilan solishtirish orqali aniqlanadigan ko'rsatkichlar tushuniladi. Bu baholash jarayonida mehnat resurslari, ishlab chiqarish vositalari, aylanma va asosiy fondlar, texnik hamda iqtisodiy omillar va ijtimoiy sharoitlar inobatga olinadi. Tahlil natijasida, bir tomondan, mavjud imkoniyatlardan qanday natijalar olingani aniqlanadi, ikkinchi tomondan esa, ularni kelajakda qanday oshirish mumkinligi baholanadi.

Bugungi bozor iqtisodiyoti sharoitida korxonaning muvaffaqiyati va raqobatbardoshligi, ayniqsa uning uzoq muddatli barqaror rivojlanishi asosan faoliyat samaradorligi bilan belgilanadi. Ayniqsa, moliyaviy samaradorlik ko'rsatkichi investorlar, biznes hamkorlar va mulkdorlar uchun korxonaning ishonchiligi hamda moliyaviy jozibadorligini belgilovchi asosiy mezon hisoblanadi. Shu sababli, korxonaning o'tgan davr, joriy faoliyat va istiqboldagi moliyaviy holatini muntazam ravishda tahlil qilish dolzarb ahamiyatga ega.

Samaradorlikka erishishda muhim prinsip — mavjud resurslardan eng kam xarajat bilan maksimal foyda olishga intilishdir. Boshqacha aytganda, mahsulot birligining tannaxsini pasaytirish orqali umumiy iqtisodiy ko'rsatkichlarni yaxshilashga erishish mumkin. Shuningdek, raqobat kuchli bo'lgan hozirgi sharoitda har bir xo'jalik yurituvchi subyekt o'zining samaradorligini oshirish uchun asosiy ichki va tashqi omillarni chuqur o'rganishi, tahlil qilishi va ularga asoslangan strategiyalar ishlab chiqishi zarur.

Korxona faoliyatining iqtisodiy samaradorlik darajasini baholashning bosh maqsadi – mavjud holatni tahlil qilish orqali uni takomillashtirishga xizmat qiluvchi aniq taklif va chora-tadbirlarni ishlab chiqishdan iborat. Bu jarayonda qo'llaniladigan ko'rsatkichlar odatda quyidagi uch toifaga bo'linadi:

Mutlaq ko'rsatkichlar – sof foyda, ustav kapitali, aktivlar hajmi kabi aniq miqdoriy ifodalar;

Nisbatli ko'rsatkichlar – iqtisodiy natijalar o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatuvchi indikatorlar (masalan, foydalilik koeffitsiyenti, rentabellik, likvidlilik darajasi);

O'rtacha ko'rsatkichlar – o'rtacha ish haqi, bitta ishchiga to'g'ri keladigan mahsulot hajmi yoki daromad, mahsulot birligining xarajati va boshqalar.

Natijada, korxonaning mahsulot sifati barqaror saqlanishi, resurslardan samarali foydalanilishi hamda daromadlarning izchil o'sib borishi uning muvaffaqiyatli va samarali faoliyat yuritayotganining asosiy belgisi sifatida qaraladi.

Korxona faoliyatining natijadorligini aniqlashda asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari muhim o'rin tutadi. Odatda bu ko'rsatkichlar korxonaning Kuzatuv kengashi tomonidan tasdiqlanadi. Agar bunday kengash mavjud bo'lmasa, vakolat yuqori boshqaruv organiga yoki davlat korxonalari misolida muassislik huquqiga ega subyektga yuklatiladi.

Baholash mezonlari sifatida bir qator ko'rsatkichlar inobatga olinadi. Ular jumlasiga quyidagilar kiradi: sof tushum va sof foyda miqdori, mahsulot tannaxsini kamaytirish darajasi, moliyaviy barqarorlik va to'lovga layoqatlilik holati, ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanish ko'rsatkichi, tashqi iqtisodiy faoliyat (eksport-import), mahsulotlarni mahalliyashtirish darajasi, investitsiya dasturlarining bajarilish holati, energiya resurslaridan foydalanish samaradorligi hamda boshqa natijaviy ko'rsatkichlar.

Ushbu ko'rsatkichlar har chorakda monitoring qilinadi va natijalar asosida umumiy tahlil olib boriladi. Baholash jarayonida har bir ko'rsatkichning o'ziga xos ahamiyati (vazni) mavjud bo'lib, bu ulush og'irlik koeffitsienti orqali ifodalanadi. Har bir mezon uchun belgilangan prognoz qiymatlar asosida bajarilish darajasi aniqlanadi. Hisoblash quyidagicha amalga oshiriladi: indikator bajarilish darajasi mos koeffitsientga ko'paytiriladi va barcha natijalar yig'indisi 100 ga nisbatan ifodalanadi. Natijada, umumiy samaradorlik darajasi – ya'ni KPI (Kalit Ko'rsatkichlar Indeksi) shakllantiriladi.

Amaldagi baholash tizimida 13 ta asosiy hamda 18 ta qo'shimcha ko'rsatkich mavjud. Tahlil natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, ushbu mezonlar bazasini yanada takomillashtirish maqsadga muvofiqdir. Ayniqsa, moliyaviy mustaqillik darajasi va to'lovga qobiliylik koeffitsienti korxonaning moliyaviy barqarorligini ifodalovchi muhim

mezonlar sifatida alohida ajralib turadi. Shu bilan birga, rentabellik darajasi korxonaning iqtisodiy samaradorligini aniqlovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ushbu ko'rsatkichlar asosida amalga oshirilgan tahlillar orqali korxonaning ustun jihatlari, zaif tomonlari va istiqboldagi ustuvor yo'nalishlar aniqlab olinadi (1-jadval).

1-jadval. Sanoat korxonalarida iqtisodiy samaradorlikka ta'sir qiluvchi omillar tasnifi¹.

Ko'rsatkichlar kategoriyasi	Tavsif
Umummilliy (xalq xo'jaligi)	Investitsiya siyosati, ilmiy-texnik taraqqiyot, hamda umumiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish tendensiyalari.
Tarmoq darajasidagi	Tarmoqning bozor holati, uning milliy iqtisodiyotdagi struktura va o'rni.
Hududiy (geografik)	Hududning joylashuvi, iqlim sharoitlari, bozor imkoniyatlari va investitsiyaviy jozibadorligi.
Ekstensiv omillar	Resurslar hajmining o'sishi: xomashyo, materiallar, energiya, yoqilg'i va ishchi kuchi.
Intensiv omillar	Mehnat unumdorligi, asosiy fondlar, kapital va materiallar samaradorligi oshishi; resurs sig'imining kamayishi.
Umumiy ishlab chiqarish	Ishlab chiqarish texnologiyasi va tarmoq xususiyatlari, moddiy-texnik bazaning holati.
Tashkiliy-strukturaviy	Ta'minot, ishlab chiqarish, boshqaruv va sotuv tizimlarining tashkiliy shakllari va o'zaro aloqalari.
Maxsus omillar	Tashqi xavf va noaniqlik omillarining ta'siri.
Ichki boshqaruv omillari	Boshqaruv strukturasining samaradorligi, boshqaruv uslublari va vositalari uyg'unligi, avtomatlashtirish darajasi, xodimlar malakasi va mehnat unumdorligi.

Samaradorlikka oid indikatorlarni to'g'ri tanlab olish korxonaning moliyaviy va xo'jalik faoliyatini obyektiv baholashda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Kompleks yondashuv asosida olib borilgan baholash amaliyoti korxona faoliyatining holatini to'liq va ishonchli tarzda aks ettirish imkonini beradi. Ilmiy-amaliy kuzatuvlar asosida aytish mumkinki, samaradorlikni aniqlashda umumiy va xususiy ko'rsatkichlardan birgalikda foydalanish eng maqbul yondashuv hisoblanadi.

Sanoat ishlab chiqarish jarayonlarining iqtisodiy samaradorligi ko'p jihatdan mavjud resurslardan qanday foydalanilayotganiga bog'liq bo'lib, bu holat tegishli ko'rsatkichlar orqali tahlil qilinadi. Xususan, korxonaning ishlab chiqarish salohiyatidan foydalanish darajasi, ayniqsa asosiy vositalar, moddiy-texnika resurslari hamda mehnat kuchi samaradorligiga oid statistik ko'rsatkichlar orqali baholanadi.

Asosiy vositalardan foydalanish samaradorligi odatda fond qaytimi va fond sig'imi kabi indikatorlar orqali o'lchanadi. Ushbu ko'rsatkichlar ishlab chiqarishda ishtirok etayotgan bino, inshoot, uskunalar kabi asosiy elementlar kesimida alohida tahlil qilinadi. Bu esa korxonaning ishlab chiqarish infratuzilmasi samaradorligini aniq baholash, zaxiralardan foydalanish holatini tahlil qilish va mavjud imkoniyatlarni to'liq ishga solish strategiyasini ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi (2-jadval).

2-jadval. Sanoat korxonalarida samaradorlik ko'rsatkichlarini ifodalaydigan ko'rsatkichlar tizimi [6]².

№	Ko'rsatkichlar	Umumiy ko'rsatkichlar	Aniqlanish tartibi	Xususiy ko'rsatkichlar	Aniqlanish tartibi
1.	Asosiy vositalardan samarali foydalanish	Fond qaytimi	MH / AV_{ort}	Bino qaytimi	MH / B
			Inshootlar qaytimi	MH / I	
			Asbob-uskunalar qaytimi	MH / AU	
			Transport vositalari qaytimi	MH / TV	
			Kompyuter texnikasi qaytimi	MH / KT	
			Boshqa asosiy vositalar qaytimi	MH / BAV	
	Fond sig'imi	AV_{ort} / MH	Bino sig'imi	B / MH	
			Inshootlar sig'imi	I / MH	
			Asbob-uskunalar sig'imi	AU / MH	
			Transport vositalari sig'imi	TV / MH	
			Kompyuter texnikasi sig'imi	KT / MH	
			Boshqa asosiy vositalar sig'imi	BAV / MH	

1 Абдужаборова М.Т. (2023). Корхоналарнинг хўжалик фаолияти самарадорлиги таҳлили. International Journal of Finance and Digitalization asosida muallif ishlanmasi

2 Абдужаборова М.Т. (2023). Корхоналарнинг хўжалик фаолияти самарадорлиги таҳлили. International Journal of Finance and Digitalization asosida muallif ishlanmasi

2.	Moddiy resurslardan samarali foydalanish Material sig'imi		Material qaytimi	MH / MR	Xom ashyo qaytimi	MH / XA	
				MR / MH	Yoqilg'i qaytimi	MH / Y	
					Energiyani qaytarish	MH / E	
					Inventar qaytimi	MH / I	
					Xom ashyo sig'imi	XA / MH	
		Yoqilg'i sig'imi	Y / MH				
		Energiya sig'imi	E / MH				
		Inventar sig'imi	I / MH				
3.	Mehnat resurslaridan samarali foydalanish	Natura o'lchov birlikda:	Mehnat unumdorligi (bir xodim)	MH _{no'b} / X	1 Ishchining mehnat u.	MH _{no'b} / I	
					1 Xizmatchining mehnat u.	MH _{no'b} / X	
		Qiymat o'lchov birligi:	Mehnat unumdorligi (bir xodim)	MH / X	1 Ishchining mehnat u.	MH / I	
					1 Xizmatchining mehnat u.	MH / X	
		Mehnat o'lchov birligi:	Mehnat unumdorligi	MH / V	1 Kunlik mehnat unumdorligi	MH / K	
					Soatlik mehnat unumdorligi	MH / S	

Belgilar izohi: **MH** – mahsulot hajmi, **AVoʻrt** – asosiy vositalarning oʻrtacha yillik qiymati, **B** – bino, **I** – inshoot, **AU** – asbob-uskunalar, **TV** – transport vositalari, **KT** – kompyuter texnikasi, **BAV** – boshqa asosiy vositalar, **MR** – moddiy resurslar, **XA** – xom ashyo, **Yo** – yoqilgʻi, **E** – energiya, **I** – inventarlar, **MHn**öb**** – mahsulot hajmi natura oʻlchov birligida, **X** – xodim, **V** – vaqt, **K** – kunlar, **S** – soatlar.

Fond qaytimi – mahsulot hajmining asosiy vositalar qiymatiga nisbati orqali, fond sig'imi esa aksincha – asosiy vositalarning mahsulot hajmiga nisbati orqali aniqlanadi. Ushbu yondashuv korxonaning mavjud ishlab chiqarish infratuzilmasidan foydalangan holda qanday darajada samarali mahsulot ishlab chiqara olayotganini aniqlash imkonini beradi.

Shuningdek, moddiy resurslardan foydalanish darajasi material qaytimi va material sig'imi ko'rsatkichlari orqali baholanadi. Bu yerda xom ashyo, energiya resurslari, yoqilg'i, yordamchi materiallar hamda ishlab chiqarishda zarur bo'lgan boshqa resurslarning har biri alohida tahlil qilinadi. Ushbu ko'rsatkichlar yordamida ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish hamda resurslardan tejamkorlik bilan foydalanish imkoniyatlari aniqlanadi.

Mehnat resurslari samaradorligi esa, asosan, mehnat unumdorligi orqali ifodalanadi. Bu ko'rsatkich bir ishchiga yoki xodimga to'g'ri keladigan mahsulot hajmi, shuningdek ish kunidagi yoki soatlik ishlab chiqarish ko'lami bilan aniqlanadi. Ish kuchidan samarali foydalanish nafaqat ishlab chiqarish hajmiga, balki korxonaning umumiy moliyaviy natijalariga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Yuqorida tilga olingan barcha ko'rsatkichlar sanoat korxonasining ichki zahiralari aniqlash, mavjud imkoniyatlarni baholash hamda resurslardan optimal foydalanishni yo'lga qo'yish vositasi sifatida muhim ahamiyat kasb etadi.

Mamlakatda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash va ichki bozorni yuqori sifatli mahsulotlar bilan to'ldirish maqsadida, hozirgi kunda qishloq xo'jaligi mahsulotlarini chuqur qayta ishlashga asoslangan yondashuvlar tobora dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Bunda zamonaviy texnologiyalarni keng joriy etish orqali mahsulotga qo'shiladigan qiymatni oshirish, shuningdek, bu boradagi tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarni takomillashtirish yo'nalishida qator kompleks islohotlar amalga oshirilmoqda. "O'zbekiston – 2030" strategik dasturida sanoatning yetakchi tarmoqlarini rivojlantirish, mintaqalarning ishlab chiqarish salohiyatini to'liq ishga solish ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.

Unga ko'ra, yaqin yillarda qo'shilgan qiymat hajmini 45 milliard AQSh dollariga yetkazish, 2,5 million yuqori daromadli ish o'rinlarini yaratish, shuningdek korxonalar o'rtasida sanoat kooperatsiyasini kengaytirish bo'yicha aniq choralar belgilangan. Shu bilan birga, kooperatsion aloqalarni yo'lga qo'ygan xo'jalik yurituvchi subyektlarni rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish nazarda tutilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yilning 9-sentabrdagi "Respublika oziq-ovqat sanoatini jadal rivojlantirish hamda aholini sifatli oziq-ovqat mahsulotlari bilan to'laqonli ta'minlashga doir chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4821-son³li qarorida oziq-ovqat sanoatini modernizatsiya qilish, soha infratuzilmasini

3 <https://lex.uz/docs/-4990322>

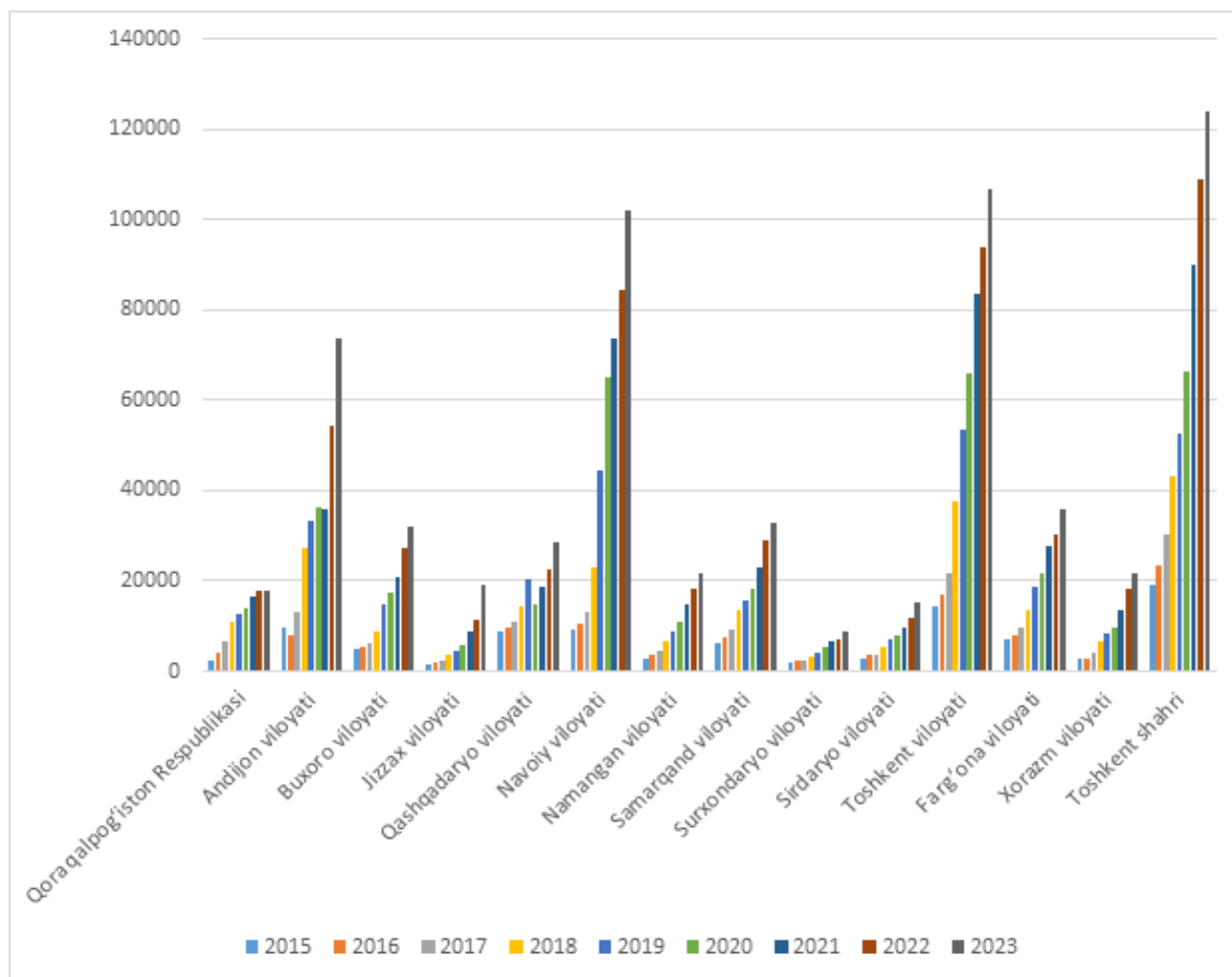

rivojlantirish va tarmoqlararo iqtisodiy aloqalarni mustahkamlash orqali sanoat samaradorligini baholash muhim vazifa sifatida qayd etilgan.

Bu jarayonda, ayniqsa, ekonometrik modellashirish vositasida ishlab chiqarish hajmi, investitsiya samaradorligi, qo'shilgan qiymat va eksport imkoniyatlari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Shuningdek, qayta ishlash sanoatini jadallik bilan rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati va qarorlar raqamli texnologiyalar yordamida samaradorlikni tahlil qilish, resurslarni maqbul taqsimlash hamda asosli boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonini bermoqda.

Mazkur yondashuv boshqaruv samaradorligini oshirishda innovatsion turtki bo'lib xizmat qilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 16-fevraldagi "Respublikada oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-36-son'li Farmonida esa oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar belgilandi. Xususan, 2019–2021-yillar davomida xorijiy moliyaviy institutlar mablag'lari hisobidan yirik agrologistika majmualarini barpo etish bo'yicha aniq amaliy rejalar ishlab chiqilgan va bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. [8]

1-rasm. Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi: hududlar kesimida (yillik) [9].

So'nggi besh yil ichida, ya'ni 2019–2023-yillar davomida sanoat va oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqarish ko'rsatkichlarining tahlili bu yo'nalishlarda barqaror iqtisodiy o'sish tendensiyasi mavjudligini ko'rsatmoqda. Statistik ma'lumotlarga qaraganda, 2019-yilda sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi 322,5 milliard so'mni tashkil etgan bo'lsa, 2023-yilga kelib ushbu ko'rsatkich 658,9 milliard so'mga yetgan. Bu esa besh yil ichida sanoat ishlab chiqarish hajmi qariyb ikki baravar oshganini anglatadi.

Kuzatilgan bu barqaror o'sish sanoat sohasida olib borilgan tizimli islohotlar, ishlab chiqarish bazasining kengaytirilishi, texnologik yangilanish va modernizatsiya jarayonlari hamda investitsiyaviy faollikning oshgani

bilan izohlanadi. Korxonalarning texnik qayta jihozlanishi va samaradorlikka yo'naltirilgan boshqaruv yondashuvlari natijasida ishlab chiqarish hajmlari sezilarli darajada ortdi.

Shu bilan birga, sanoatning yangi tarmoqlarga diversifikatsiya qilinishi va raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishga e'tibor kuchaytirilgani ham o'sishning muhim omillari sifatida qaralmoqda. Mazkur davr mobaynida sanoat va oziq-ovqat sektorlarida barqaror o'sish sur'atlarining kuzatilishi mamlakat iqtisodiyotida tarkibiy o'zgarishlar samaradorligidan dalolat beradi va bu yo'nalishdagi islohotlarning izchil davom ettirilishi zarurligini tasdiqlaydi [10].

Eksportga yo'naltirilgan ishlab chiqarish tarmoqlari orasida yengil sanoat O'zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlar uchun strategik ahamiyat kasb etadi. Ushbu tarmoq nafaqat tashqi savdo salohiyatini oshirishda, balki aholini ish bilan ta'minlashda ham muhim o'rin tutadi. Ichki va tashqi bozorlarda yengil sanoat mahsulotlariga bo'lgan talabning uzluksiz ortib borishi bu sohaning barqaror rivojlanishini taqozo etmoqda.

Ikkala tarmoqda ham yuqori natijalarga erishish uchun samaradorlikni oshirish masalasiga tizimli va ilmiy yondashuv zarur. Bunday yondashuvda ekonometrik modellardan foydalanish dolzarb zaruratga aylangan. Ushbu modellar resurslar taqsimotining optimal variantlarini aniqlash va ishlab chiqarish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar o'rtasidagi funksional bog'liqlikni o'rganishda keng qo'llaniladi.

Birinchidan, samaradorlik darajasini aniq baholash korxonalariga o'z ishchi kuchi, xomashyo, moliyaviy resurslar va ishlab chiqarish quvvatlarini eng yuqori natija keltiradigan tarzda taqsimlash imkonini beradi. Ayniqsa, R. Solouning ishlab chiqarish funksiyasiga asoslangan yondashuvi resurslar samaradorligini tahlil qilishda ilmiy asos bo'lib xizmat qiladi. Ushbu metod orqali ishlab chiqarish hajmi, qo'llanilgan resurslar va chiqish ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqlik statistik jihatdan aniqlanadi.

Ikkinchidan, yengil sanoat hamda oziq-ovqat sanoatida xarajatlar tuzilmasi, ayniqsa mehnat haqi va xomashyo xarajatlari, korxonaning umumiy rentabelligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Ekonometrik modellastirish orqali xarajatlar miqdori bilan ishlab chiqarish hajmi va foyda o'rtasidagi nisbatlar tahlil qilinib, optimal xarajat siyosati shakllantiriladi. Bu esa mahsulot tannarxini kamaytirish va foyda darajasini oshirishga xizmat qiladi.

Uchinchidan, bunday tahlil usullari innovatsion faoliyat samaradorligini baholashga ham imkon yaratadi. Masalan, oziq-ovqat tarmog'iga yangi texnologiyalarni joriy etish mahsulot sifatining oshishiga, tannarxning kamayishiga va ekologik talablarning bajarilishiga olib keladi. Ekonometrik yondashuv esa ushbu jarayonlarning natijalarini aniq raqamlar orqali ifodalash imkonini beradi. Bu esa sarmoyadorlar uchun tavakkal darajasini kamaytirish va investitsiya samaradorligini oshirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqorida keltirilgan tahlillar asosida aniqlanishicha, sanoat korxonalarida iqtisodiy samaradorlikni baholash, uni oshirish yo'llarini aniqlash va resurslardan oqilona foydalanish masalalari bugungi raqobatbardosh bozor iqtisodiyoti sharoitida dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Korxonaning ishlab chiqarish, moliyaviy va tashkiliy salohiyati mavjud resurslar – mehnat, moliyaviy, moddiy va texnik vositalar – samarali boshqarilgan taqdirdagina kutilgan natijalarga olib keladi.

Iqtisodiy samaradorlikni baholashda faqat alohida ko'rsatkichlarga tayanish emas, balki ularning kompleks va o'zaro bog'liq tizimini qo'llash zarur. Resurslar taqsimoti va ularning mahsuldorlikka ta'sirini chuqur o'rganish orqali korxonalar o'z ichki imkoniyatlarini yanada aniqroq baholashlari va ishlab chiqarish samaradorligini oshirish yo'lida maqsadga muvofiq choralarni belgilashlari mumkin.

Bu jarayonda ekonometrik modellastirishdan foydalanish ayniqsa muhim bo'lib, u tahlilni faqat statistik ko'rsatkichlarga asoslash bilan cheklanmay, balki o'zgaruvchilar o'rtasidagi funksional bog'liqlikni aniqlashga imkon yaratadi. R. Solouning ishlab chiqarish funksiyasi, xarajat va foyda o'rtasidagi nisbatlar, resurslarning rentabellikka ta'siri kabi yondashuvlar asosida ishlab chiqilgan ekonometrik modellarning qo'llanilishi ishlab chiqarishning har bir bosqichini samarali tashkil etishda asosiy vosita bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Ayniqsa, mehnat va xomashyo xarajatlari yuqori bo'lgan yengil sanoat va oziq-ovqat sanoati tarmoqlarida bunday tahlillarning ahamiyati yanada ortadi.

Maqolada tahlil qilingan ko'rsatkichlar – fond qaytimi, fond sig'imi, mehnat unumdorligi, xom ashyo va energiya qaytimi, iqtisodiy rentabellik va moliyaviy barqarorlik – korxonaning joriy va istiqboldagi faoliyatini baholashda muhim vosita sifatida xizmat qiladi.

Shuningdek, har chorakda monitoring olib borilishi, ko'rsatkichlarga og'irlik koeffitsientlarini qo'llash orqali umumiy samaradorlik indeksi (KPI)ni shakllantirish tajribasi boshqaruv tizimining takomillashuvida alohida o'rin tutadi.

Shu asosda quyidagi takliflar ilgari suriladi:

1. Iqtisodiy ko'rsatkichlarni tahlil qilish uchun ekonometrik modellarni joriy etish. Korxonalar iqtisodiy faoliyatini chuqur tahlil qilish va asosli strategik qarorlar qabul qilish uchun ekonometrik modellar zarur. Ushbu modellar ishlab chiqarish, investitsiya va iste'mol ko'rsatkichlari o'rtasidagi bog'liqliklarni aniqlash imkonini

beradi. Har bir sanoat korxonasi o'zining asosiy ko'rsatkichlariga asoslangan modellarni ishlab chiqishi va amaliyotga tatbiq etishi lozim.

2. Prognozlash jarayonida ekonometrik yondashuvlarni qo'llash. Kelajakdagi iqtisodiy tendensiyalarni aniq prognoz qilishda ekonometrik modellar muhim vositaga aylanadi. O'zgaruvchilar o'rtasidagi tahliliy aloqalarni hisobga olgan holda, korxonalar strategik rejalashtirishda aniqlikka erishadi. Modellar muntazam yangilanib, zamonaviy iqtisodiy sharoitlarga moslashtirilib borilishi zarur.

3. Mavjud resurslardan foydalanish samaradorligini baholash. Resurslardan optimal foydalanish imkoniyatlarini aniqlashda ekonometrik modellashtirish alohida o'rin tutadi. Korxonalar ushbu yondashuv orqali ishlab chiqarish jarayonlarini chuqur tahlil qilib, ortiqcha sarf-xarajatlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirish imkoniyatlariga ega bo'ladilar.

4. Investitsiya strategiyalarini rivojlantirish. Bozor sharoitlari va ichki iqtisodiy muhitni tahlil qilish orqali sarmoya kiritishning eng maqbul yo'nalishlarini aniqlash mumkin. Ekonometrik yondashuvlar investitsiyalarning kutilayotgan natijalari va tavakkalchilik darajasini aniqlashtirishda korxonalarga ilmiy asoslangan echimlar taklif etadi.

Xulosa qilib aytganda, sanoat korxonalari iqtisodiy samaradorlikni aniqlovchi ko'rsatkichlar tizimi va ularning zamonaviy tahlil uslublari asosida qo'llanilishi, korxona darajasida ham, milliy iqtisodiyot miqyosida ham ishlab chiqarish salohiyatini oshirish, raqobatbardoshlikni kuchaytirish hamda resurslardan eng yuqori darajada foydalanishga erishish uchun zarur shart hisoblanadi.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ахмеджанов А.Р. (2019). Сервис иктисодиётида самарадорлик ва унумдорликни баҳолашга услубий ёндашув. Иқтисод ва молия, 9(129), 18–27-б.
2. Avdasheva S.B., Budanov I.A., Golikova V.V., Yakovlev A.A. (2005). Modernizatsiya rossiyskix predpriyatiy v tsepochkax sozdaniya stoimosti (na primere trubnoy i mebelnoy promyshlennosti Rossii). Ekonomicheskiy zhurnal Vysshey shkoly ekonomiki, №3, 361–377.
3. Водомеров Н.К. (2003). Использование трудовой теории стоимости в анализе современной рыночной экономики: дис. ... д-ра экон. наук. – М.: МГУ им. М.В. Ломоносова. – 292 с.
4. Тяпунин А.П. (2011). Логистика: учебник для бакалавров. – М.: Издательство Юрайт. – 568 с.
5. Построение цепочки создания стоимости. Серия «Классика Nagoya Business Knowledge». – М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. – 261 с.
6. Саидахмедова Н.И. (2019). Ўзбекистонда озиқ-овқат саноати маҳсулотларини ишлаб чиқариш тенденциялари ва муаммолари. Халқаро молия ва ҳисоб, №2, апрель.
7. Ҳақимов Р.Х. (2009). Агросаноат мажмуаси иқтисодиёти. Дарслик. – Т.: ТДИУ. – 292 б.
8. Раҳматов М.А., Зарипов Б.З. (sana ko'rsatilmagan). Кластер – интеграция. [To'liq manba ma'lum emas – aniqlashtirish kerak.]
9. Трофимова А.Т. (2005). Особенности методики оценки экономической эффективности производства в современных условиях. Вестник ТГАСУ, №2, 60–61 с.
10. Абдужаборова М.Т. (2023). Корхоналарнинг хўжалик фаолияти самарадорлиги таҳлили. International Journal of Finance and Digitalization asosida muallif ishlanmasi.
11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-sonli "O'zbekiston – 2030" Strategiyasi to'g'risidagi farmoni. Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 06/25/56/0274-son.
12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 9-sentabrdagi PQ-4821-sonli qarori. Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 06/24/67/0307-son.
13. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-iyuldagi PQ-4406-sonli qarori "Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini chuqur qayta ishlash va oziq-ovqat sanoatini yanada rivojlantirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida".
14. FAO (BMT Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti) hisobotiga asosan. URL: <https://www.fao.org/land-water/land/landgovernance/land-resources-planning-toolbox/category/details/fr/c/1029516/>
15. Davlat statistika qo'mitasi – sanoat ko'rsatkichlari jadvali. URL: <https://siat.stat.uz/reports-filed/604/table-data>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>